

**Sølen
verneområde**styre

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/solen>

Sølen verneområde styre

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2021/396 432.0

Deres ref.

Dato 06.04.2021

Sølen verneområde styre - møteinnkalling 09.04.2021

Møtested: Digital via teams
Dato: 9. april 2021

Dagsorden

Tid	
kl. 12.00 – 14.30	Vedtaksaker (formell sakliste), orienteringsaker

Saksinnstilling og saksdokumenter er vedlagt. Eventuelt frafall meldes snarest til verneområdeforvalter, på tlf.nr: 90 12 33 02 eller epost: fmhehiny@fylkesmannen.no.

Rendalen 7. april 2021

Hilde Nystuen
Verneområdeforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Sakliste vedtaksmøte

ST-sak	Type sak	Arkivsak
8/2021	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	
9/2021	Referatsaker – delegerte saker	
	Vedtaksaker	
10/2021	Sølen verneområdestyre – Drift og planarbeid i 2021	2020/13009
11/2021	Sølen verneområdestyre – Møteplan 2021	2020/13009
12/2021	Sølen verneområdestyre – Tiltak og bestilling av tjenester av SNO for 2021	2020/12942
	Drøftingssaker	
13/2021	Høring forvaltningsplan statlig sikra friluftsområde Mefurua – Rendalen Kommuneskoger KF	2021/2986
14/2021	Sølen landskapsvernområde – klage på vedtak - fasadeendring på hytte ved utskifting av vinduer og et nytt vindu - Misterdalen - gnr/bnr 52/12. Søker: Einar Dale	2021/1034
15/2021	Orienteringssaker	
16/2021	Eventuelt	

Arkivsaksnr: 2021/

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato:07.04.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	8/2020	09.04.2021

Godkjenning av møteinnkalling og sakliste

Innstilling til vedtak:

Møteinnkalling og sakliste godkjennes

Behandling:

Vedtak:

Arkivsaksnr:

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 07.04.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområdestyre	9/2021	09.04.2021

Referatsaker – Delegerte saker

Referat saker og delegerte saker i perioden 04.02.2021 – 07.04.2021

Innstilling til vedtak:

Sølven verneområdestyre tar de refererte sakene og delegerte sakene til etterretning

Referatsaker:

	Referatsaker og delegerte saker	
09.02.2021	Sølven lvo – dispensasjon for motorferdsel på snødekt mark til hytte i Horndalen – Hege Nordvang.	2021/1316
10.01.2021	Sølven lvo – kjørejournal barmark ifb med uttransport av felt elg – John Halvor Tærud	2020/9150
01.12.2021	Sølven lvo – endring av alternativ snøskuterfører ved oppkjøring av skiløyper ved Jota seter – Vegard Bye	2018/854
14.01.2021	Miljødirektoratet – delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvaltere og nasjonalpark- og verneområdestyret	2021/1191
22.02.2021	Svar- Fuggdalen NR – vedrørende grensemerking i felt av fredet område – Olav M Skulberg	2018/858
22.02.2021	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2020- Knut Erlend Hagen	2019/2700
23.02.2021	Sølven LVO- kjørejournal vinteren 2020 – Jens Erik Høye	2019/2709
23.02.2021	Sølven LVO – dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – 2021 – Veslebua – Geir Ola Edstrøm	2020/10278
25.02.2021	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Ole Martin Hafslund	2018/859
26.02.2021	Sølven LVO – dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – 2021 – Åkrådalen – Ole Steinar Løvstad	2021- 2550
26.02.2021	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Hans Erik Hangaard	2019/2896
01.03.2021	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Bjørn Reidar Wardenær	2019/2818
01.03.2021	Sølven LVO – foreløpig svar vedrørende klage på vedtak – Einar Dale	
01.03.2021	Sølven LVO – endring av trase for gjeldende dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – transport til hytte ved Øversjøen – Ola Nytrøen Høye	2021/2011
08.03.2021	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2020 – og endring av alternativ snøskuterfører – Øystein Viken	2019/7245
10.03.2021	Sølven LVO – endring av alternativ snøskuterføre – Jens Sandbakken	2019/4745

Sølen verneområdestyre

10.03.2021	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Jens Tore Løken	2019/2706
11.03.2021	Sølen LVO, Fuggdalen NR – delegert sak – dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – transport til hytter – Statskog Fjelltjenesten	2021/2729
11.03.2021	Fuggdalen NR – delegert sak- dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – transport til hytte Fuggdalen – Dag Bakkom	2021/3112
17.03.2021	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Randi Augensen	2019/2678
24.03.2021	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Rolf Arne Ellevold	2019/7383
24.03.2021	Sølen LVO – dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – 2021 – transport utstyr til hytte – Nysetra – Robert Nygård	2021/3451
28.03.2021	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2020 – Siri Berget Hangaard	2020/2462
	Vedtaksaker	
08.02.2021	Sølen landskapsvernområde – dispensasjon for omlegging av Søndre Sølendalsveien – Knut Erlend Hagen	2020/3093
08.02.2021	Sølen landskapsvernområde – dispensasjon for fasadeendring på hytte i Misterdalen – Einar Dale	2021/1034

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2020/13009-5

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 06.04.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	10/2021	09.04.2021

Sølen verneområde - drift og planarbeid 2021

Innstilling til vedtak:

Sølen verneområde styre tar tildelingen av midler til drift og planarbeid til etterretning. Verneområdeforvalter jobber videre med besøksstrategi og medvirkningsprosesser i henhold til prosjektplan for besøksforvaltning for Sølen landskapsvernområde og følger opp skjøtselsplanarbeidet.

Dokumenter i saken:

- Elektronisk søknadssenter - tildeling av midler på post 1420.21.
- Innmeldte behov for midler til drift og planarbeid 2021 jf. sak 35/2020
- Prosjektplan for besøksforvaltning for Sølen landskapsvernområde vedtatt 03.12.2015, sist revidert 03.12.2020.

Saksopplysninger:

Sølen verneområde styre vedtok følgende forslag til budsjett for drift og planarbeid i 2021 i møte 3. desember 2020:

	Tildelt i 2020	Budsjett 2021
Drift av verneområde styret og faglig rådgivende utvalg/seminarer	180.000	300 000
Forvaltningsplaner/skjøtselsplaner	250 000	80 000
Besøksstrategi	300 000	215 000
Sum	730 000	565 000

Sølen verneområde styre er tildelt følgende midler for 2021:

kr. 180 000,- til drift av styret

kr. 250 000,- til forvaltningsplan, skjøtselsplan, besøksstrategi og hjemmeside i 2021.

Det er tildelt mindre midler enn omsøkt til drift av styret, men det er samme som tidligere år. Vi har mottatt omtrent som omsøkt på besøksstrategi- og skjøtselsplanarbeidet.

Inntil styrene eventuelt har opprettet eget organisasjonsnummer og bankkonto tildeles pengene statsforvalteren, men de disponeres i sin helhet av verneområdestyret.

Følgende begrunnelse er gitt for tildelingen:

Nå er tildelingene på post 1420.21 av driftsmidler til styrene samt midler til forvaltningsplaner, besøkstrategier, nettsider ++ lagt inn i ESS. Omsøkte midler var som vanlig betydelig større enn de rammene vi hadde til disposisjon. Vi har bl a lagt vekt på følgende i tildelingen:

- *Driftsmidler litt redusert i forhold til 2020 grunnet knappere ramme samt ikke behov for utgifter til nasjonalparkkonferanse.*
- *I stor grad lagt vekt på å få på plass forvaltningsplaner og besøksstrategier for de som ikke har det.*
- *Midler til nettsider er tildelt til de som har søkt om det (maks 75000 kr), designmanualen skal følges*
- *Litt til markering av jubileer (40 og 50 år)*
- *Ikke noe til bøker*
- *Små rammer har i stor grad dessverre gått utover omsøkte kartlegginger, og til en viss grad skjøtselsplaner.*

Vurdering

Driftsbudsjett 2021:

Driftsbudsjettet for verneområdestyret i 2020 ble vedtatt i styremøte 3. desember 2020. I 2021 er det planlagt 7 styremøter, hvor et av dem er todagens møte med befarung. Det er ønskelig med befarung lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. I tillegg planlegges det en studietur til andre verneområder i Innlandet/Norge.

Det planlegges Sølenseminar i 2021 – men på grunn av coronasituasjonen utsetter vi dette til høsten. Det vil arrangeres flere medvirkningsmøter i forbindelse med innspurten av besøksstrategiarbeidet, men hvor det ikke blir for mange deltagere samlet samtidig.

Faglig rådgivende organ opprettes og det arrangeres et eller to møter. Disse møtene må også ses i sammenheng med besøksstrategiarbeidet. I tillegg planlegges det 2-4 møter i administrativt kontaktutvalg, hvor av et er gjennomført i februar.

16. februar ble nasjonalparkkonferansen arrangert digitalt for alle de nye verneområde – og nasjonalparkstyrene i landet.

Sølen landskapsvernområde ble opprettet 18. februar 2011. Det er ønskelig å markere 10 års jubileum i flere mindre arrangement og markeringer gjennom året, utstilling bilder, webinarer mm. Hovedmarkeringen planlegges på Rendalstunet under Veidekulturfestivalen 9.-12. september.

Sølen verneområdestyre har ikke mottatt midler til markering av 10 års jubileet som omsøkt, men det finnes rom innen dagens budsjett til å få til noe. Det må vurderes fortløpende den økonomiske situasjonen med tanke på kostnader knyttet til markering av 10 år og studietur.

Skjøtselsplan for seterområder i Sølen lvo

Det ble høsten 2019 inngått avtale med NIBIO om et oppdrag på prosjekt «Kulturhistorie og skjøtsel i Sølen landskapsvernområde». Første del av prosjektet ble satt i gang i januar 2020 og hadde som formål å undersøke og dokumentere kulturhistorien og driftstradisjoner innenfor området. Lokale aktører er intervjuet og vil bli involvert i den videre prosessen. Andre del av prosjektet med feltarbeid ble gjennomført i august. NIBIO kommer til å benytte vinteren og våren 2021 til å ferdigstille en skjøtselsplan for de fire seterområdene Skånborket, Misterdalen, Horndalen og Nysetra. Metoden som benyttes i arbeidet er «Skjøtselsplan for helhetlige kulturlandskap». Det ble søkt om kr. 50 000,- for å dekke siste del av arbeidet.

Forvaltningsplaner og besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde er godkjent og oppdatert. Ettersom besøksstrategien skal være en del av forvaltningsplanen, så vil opptrykking av forvaltningsplan med besøksstrategi gjøres når besøksstrategien er godkjent i 2021. Det ble søkt om noe midler til opptrykking av planene.

Sølen verneområdestyre har fått forvaltningsmyndighet for Fuggdalen og Steinfjellet naturreservater fra 1. oktober 2015. Det er på sikt ønskelig med forvaltningsplaner for disse to verneområdene, men at vi avventer til besøksstrategien for Sølen lvo er vedtatt.

Prosjektplan for besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde ble vedtatt av verneområdestyret 03.12.15 og er revidert hvert år. Arbeidet med besøksstrategi nærmer seg sluttfasen og målet er å sende den til Miljødirektoratet før sommeren og deretter på høring. Vi har mottatt omtrent som omsøkt på besøksstrategi, forvaltningsplan og hjemmeside (kr.200.000,-).

Bakgrunn

Sølen landskapsvernområde og randområdene rundt er et mye brukt område i friluftslivssammenheng, i tillegg til at det er mange andre brukergrupper og interesser i området. Randområdene, spesielt i sør – men også i øst og vest, har stor konsentrasjon av hytter som genererer mye ferdsel inn i området. I tillegg til Fiskevollen og flere setrer og annen utmarksbebyggelse innenfor landskapsvernområde og i randsonen.

Ellers har området en spennende historie og er rikt på kulturminner og kulturmiljøer, spesielt fangstrelaterte, men også gamle ferdselsveier, bygninger og andre kulturminner av stor attraksjonsverdi. Samtidig som kulturminnene er sårbare for slitasje og ødeleggelse.

Selve Sølenmassivet er en «magnet» som tiltrekker seg mange besøkende gjennom hele året, og byr på store friluftslivsopplevelser. Vegetasjon og berggrunn er sårbart med tanke på slitasje og erosjon ved mye ferdsel. Rendalsren har sitt kjerneområde innenfor landskapsvernområdet, og ren er som kjent sårbart med tanke på ferdsel og forstyrrelser.

Området har flere innfallsporter og friluftslivet og bruken av området er i rask endring. Å få på plass en helhetlig besøksstrategi og plan for besøksforvaltningen er meget viktig i et så mye brukt og populært området som Sølen. For at forvaltningsmyndigheten skal kunne gjøre denne jobben bra er det viktig med god kunnskap om både verneverdier, sårbarhet, de besøkende, reiselivet og mulighetene for å skape ringvirkninger/verdiskaping lokalt. For å kunne avgjøre hvilken besøksstrategi man ønsker for verneområdet må kunnskapen bearbeides slik at sammenhenger trer fram. Derfor må kunnskapen sammenstilles/oppsummeres ved å trekke fram de ulike problemstillingene som kunnskapsgrunnlaget belyser og prøve å beskrive hvilke konsekvenser disse kan få for forvaltningen av verneområdet (muligheter og

utfordringer). Deretter skal det utarbeides en besøksstrategi med tiltaksplan og en kommunikasjonsplan. Besøksstrategien vil inneholde mål for verneverdiene, mål for reiselivet og mål for de besøkende, og det må tas strategiske grep og utarbeides forvaltningstiltak.

Kunnskapsgrunnlaget

Det er jobbet godt med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget og nedenfor er en oversikt over kartlegginger som er gjennomført av naturgrunnlaget, de besøkende/brukere/reiseliv og annen relevant kunnskap i perioden 2016-2020 i forbindelse med arbeidet med besøksstrategi for Sølen Ivo:

- Brukerundersøkelse, v/NINA sommeren 2016-2017
- Reiselivskartlegging, v/ TVS 2016
- Mulighetsstudie for innfallsport/formidlingspunkt ved Bullmuseet/Rendalstunet 2017
- Mulighetsstudie på innfallsporene ved Gravåsen og Mefurua, v/ TVS 2017
- Sårbarhetskartlegging av fugl v/Øyvind Fredriksson 2017
- Sårbarhetskartlegging av vegetasjon og dyreliv, v/ NINA 2017-2018
- NiN- kartlegging i søndre del av Sølensjøen, v/ Miljøfaglig Utredning 2018.
- Supplerende kartlegging av reiseliv og bruk av sosiale medier i området, v/TVS 2018
- Sårbarhetskartlegging på Rendalsren, v/Fjelldriv 2018-2019
- Vertskapskurs, v/Pål Medhus 2018
- Brukerundersøkelse Rendalstunet, v/TVS 2018
- Mulighetsstudie/videre utvikling og prosjektering av temasti og formidlingsplan av verneområdene ved Rendalen Bygdemuseum samt tilrettelegging ved Mefurua, v/TVS og Gøran Johansen 2019
- Detaljprosjektering tilrettelegging ved Mefurua, v/Gøran Johansen 2019-2020
- Opplevelsesdesign Veidemannskultur i Rendalen og Sølen landskapsvernområde, v/Hands on History, 2019
- Spørreundersøkelse blant brukerne av hyttene i Sølenroa og Mefuru, v/TVS 2019
- Spørreundersøkelse blant rensjegere, v/TVS 2019-2020
- Mulighetsstudie – utvikling av Mefurua som informasjons- og formidlingspunkt – konsepter rundt overnatting og servering sommerstid og forslag driftsbudsjett, v/TVS 2019.
- Mulighetsstudie - «Rendalstunet som formidlingsarena for Sølen Ivo og Rendalen» - utvikling av Rendalstunet som hovedinnfallssport og formidlingspunkt. Dette er i samarbeid med kommunen som skal utvikle Gammelskola til et landhandleri, formidlingspunkt og navet i Opplev Rendalen v/Synnøve Galaasen Olsen v/Trysil vassdragets skogeierlag, 2020-2021.

Ferdselstelling

I tillegg til ferdselstelling i forbindelse med brukerundersøkelsen i 2016, ble det også gjennomført ferdselstelling på begge hovedstiene ved Gravåsen og ved stien fra hengebrua på Sølensstua sommeren 2017 og 2018, samt i Misterdalen sommeren 2017. I 2019 ble det ikke gjennomført telling, men ny telling ved hovedstiene ved Gravåsen i 2020. Verneområdeforvalter har hatt turkasser med bøker i på Akshaugen og Tannvola sommeren 2016, 2017 og 2018, i tillegg til kasse som har stått i Sølenskarret i perioden 2016-2020 og som står der fortsatt. Bok ble byttet ut sommeren 2020.

Hjemmeside

Det er dialog med Miljødirektoratet om utvikling av tekst og bilder for både Jutulhogget og Sølen på www.norgesnasjonalparker.no. Her skal det linkes videre til Sølen sin egen nettside som også er

under utarbeidelse i samarbeid med Trollbinde. Jutulhogget vil ha en underside på Sølen sin hjemmeside.

Natursti og skiltplan

Det jobbes også med utvikling av innhold på temastier/naturstier, overordnet skiltplan og prosjektering av formidling/tilrettelegging/ informasjon ved hovedinnfallsport på Rendalstunet.

Medvirkning

På grunn av korona situasjonen så har det ikke vært lett å gjennomføre alle de møtene som var planlagt. Men verneområdeforvalter er i dialog med de aktuelle aktørene i området og prøver å gjennomføre flere mindre møter og annen form for dialog (teams, info pr. epost osv) for å sikre god medvirkning i prosessen framover til ferdig plan.

Forvaltningsplan og besøksstrategi for Jutulhogget

Verneområdeforvalter har i høst ferdigstilt forvaltningsplan og besøksstrategien for Jutulhogget naturreservat i samarbeid med fylkesmannen i Innlandet. Dette arbeidet ses også i sammenheng med besøksstrategien for Sølen Ivo. Det ble før påske sendt over et forslag på revidering av verneforskriftene for Jutulhogget naturreservat til Miljødirektoratet. Forvaltningsplan og besøksstrategi sendes på høring når det er avklart om det blir en revidering av verneforskriften.

BID prosessen – Opplev Rendalen

Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter har vært med i prosjektgruppa som jobber med BID-prosessen og Opplev Rendalen. Dette arbeidet er også en viktig del av besøksstrategiprosessen. Det skal organiseres en forretnings- og driftsmodell for Opplev Rendalen, inklusiv en nettside. Videre har det vært jobbet med følgende arbeidsgrupper: Opplevelsesutvikling og arrangement, markedsføring og profilering, fellesgoder, kompetanse og stedsutvikling. Sølen verneområdestyre har blant annet vært involvert i utvikling av formidlingsanlegg på Rendalstunet, signaturopplevelser, innspill til nettsiden og stedsutvikling.

Rendalstunet og Gammelskola skal åpnes til sommeren. Sølen verneområdestyre er med i arbeidsgruppa for Veidekulturfestivalen i september hvor vi også markerer Sølen Ivo 10 år.

Gamle bilder

Sølen verneområdestyre ønsker å samle inn gamle bilder fra Sølen landskapsvernområde med randsone for å visualisere bruken og landskapet tidligere og sammenligne det med dagens landskap og bruk og lage en utstilling for å formidle dette. Anno har fått oppdraget på skanning/digitalisering av gamle bilder og søk etter bilder fra dette området i Anno Musea i Nord Østerdalen sitt fotoarkiv og eventuelle andre fotoarkiv. Det er inngått avtale med Tur og Natur om å refotografere noen av bildene for å se på både endring i bruk og endring i landskap. Dette arbeidet fullføres i 2021 og en utstilling kan være en fin markering i forbindelse med 10 års jubileumet.

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2020/13009-6

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 06.04.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	11/2021	09.04.2021

Sølen verneområde - møteplan 2021

Innstilling til vedtak:

Møteplan for 2021 opprettholdes som vedtatt i møte 3. desember 2020. Sølenseminaret flyttes til høsten.

Saksopplysninger:

Sølen verneområde vedtok følgende møteplan for 2021 i møte 3. desember 2020:

Dato	Søknadsfrist	Hovedtema/Type møte
Januar/ februar	1.februar	<ul style="list-style-type: none"> - VO- styret (januar) - VO- styret (februar) - Nasjonalparkkonferanse i Trondheim – digitalt 16.-17. februar - Møter i rådgivende utvalg/besøksstrategi - Møte administrativt kontaktutvalg
Mars		<ul style="list-style-type: none"> - SØLENSEMINAR 2020 - VO-styret - Bestillingsmøte 2 med SNO
Mai		<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret
Juni	1.mai	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret, med befarings
September	1.august	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret, med befarings - Markering av Sølen landskapsvernområde 10 år
Oktober		<ul style="list-style-type: none"> - Studietur
November/ desember	1.november	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Bestillingsmøte 1 med SNO - Tiltaksplan

Vurdering:

I 2021 er det planlagt 7 styremøter, hvor et av dem er todagers møte med befarang. Det er også ønskelig med befarang lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. Høsten 2021 planlegges ny studietur til verneområder i Norge/Innlandet for å se, lære og bli inspirert.

Det planlegges Sølenseminar i 2021, men det flyttes til høsten. I tillegg til et eller to møter i faglig rådgivende utvalg som bør opprettes i 2021. Disse møtene må også ses i sammenheng med besøksstrategiarbeidet. Aktuelle saker for RU vil kunne være innspill til besøksstrategiarbeidet og innspill på aktuelle tiltak i verneområdet. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategi vil det også bli noen medvirkningsmøter. Besøksstrategien bør også presenteres på et åpent møte og for kommunestyret.

16. februar ble det gjennomført nasjonalparkkonferanse digitalt i regi Miljødirektoratet for alle de nye verneområde – og nasjonalparkstyrene i landet.

Verneområdeforvalter skal arrangere 2 – 4 møter i administrativt kontaktutvalg i 2021, hvor et allerede er gjennomført.

Sølen landskapsvernområdet ble opprettet 18. februar 2021. Det er ønskelig å markere dette under Veidemanssfestivalen i september. Det kan også være aktuelt å markere det med flere mindre arrangementer gjennom året, utstilling bilder, webinarer mm. Hovedmarkeringen planlegges på Rendalstunet under Veidekulturfestivalen 9.-12. september.

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2020/12942-5

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 06.04.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	12/2021	09.04.2021

Sølen verneområde - tiltak og bestilling av SNO tjenester for 2021

Innstilling til vedtak

Sølen verneområde tar tildelingen av midler til tiltak til etterretning. Flerårige tiltak og allerede igangsatte tiltak forsøkes gjennomført.

Hovedtiltakene i sommer vil være skjøtselstiltak jf. skjøtelsesplan for seterområdene, fjerne buskfuuru, klopp over bekk og sjekke om all tagging er fjernet. Fordeling av midlene mellom tiltakene vurderes fortløpende.

Bestilling av tjenester fra lokalt SNO blir som vedtatt i møte 3. desember 2020.

Dokumenter i saken:

- Tiltaksplan 2020-2021
- Tildeling av tiltaksmidler i Elektronisk søknadssenter, Miljødirektoratet, februar 2021.

Saksopplysninger

Tiltaksmidler

Følgende tiltak for 2021 ble vedtatt, prioritert og omsøkt av verneområdestyret i møte 3. desember 2020:

Layout og kart på informasjonsplakater	60000
Skoleprosjekt	30000
Fullføre skilting stier iht besøksstrategien	30000
10 stolper til natursti	25000
Utarbeide tekster, bilder og oppsetting av naturstiene	70000
Fjerne siste rest tagging	5000
Klopp over bekk i Misterdalen	5000
Tematurer	15000
Oppsyn leirplasser Sølen sjøen, utkjøring av ved	15000

Sølen verneområdestyre

Arrangement Veidemannsfestivalen og markering 10 år	70000
Utstilling av gamle bilder og refotografering	40000
Kartlegge slitasje på hovedstien til Sølen etter NINA sin metode	20000
Fjerne buskfuru iht skjøtselsplan	50000
Fjerne einer og lauvkratt iht skjøtselsplan	50000
Nofence - 20 bjeller	75000
Ferdsestellere – behov for 4 tellere	
Oppdatere oversikt på fangstanlegg i samarbeid med fk	30000
	590000

Sølen verneområdestyre er tildelt kr. 150 000,- i tiltaksmidler over post 1420.31 for 2021. Det er betydelig mindre enn det vi søkte om.

«Søknadsbeløp for tiltaksmidler over post 1420.31 var nær dobbelt så stort som disponibel ramme. Dette viser stor aktivitet, men som det derfor dessverre ikke er rom for å imøtekomme. Det er lagt vekt på følgende forhold i tildelingen av midler:

- Uttak av fremmede treslag er prioritert, jf egne kommentarer i ESS ved de høyest prioriterte tiltakene.*
- Skjøtselstiltak er prioritert, jf strategien*
- Tilretteleggingstiltak er prioritert innen hva rammen tillot for tiltak hvor besøksstrategi er på plass.*
- Det er ikke prioritert midler til vedlikehold, brøyting, utkjøring av ved og tilsvarende (utenfor postformål)*
- Det er ikke prioritert midler til naturveiledningstiltak som opplegg for skoleklasser, utstillinger o l.*
- Kartleggingssøknader er ikke prioritert under post 1420.31. Disse skulle vært omsøkt under post 1420.21 og er vurdert, men i liten grad funnet rom for, i den sammenheng.»*

Bestilling av SNO ressurs

Sølen verneområdestyre foretok følgende bestilling av tjenester fra SNO jf. Bestillingsskjema for 2021:

Bestilling SNO ressurs	
Oppsyn motorisert ferdsel sommer og vinter	8
Bistå med oppsetting av skilt	3
Kartlegge og overvåke kulturminner, flyvraket	1
Sette ut og følge opp ferdselstellere	4
Overvåke og rydde søppel - sjekke området ved Mistra og hovedstien til Sølentoppen	3
Sette opp klopp over bekk i Misterdalen	1
Fjerne rester etter fiskefelle i Misterdalen	1

Informasjon og veiledning - delta på 10 års markering og skoleprosjekt	2
Skjøtselstiltak iht skjøtelsplan - bistå arbeidet	4
Fjerne rest av tagging	1
	28

Vurdering

Tiltak som skal gjennomføres må være forankret i en skjøtelsplan, besøksstrategi eller i en tiltaksplan forankret i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen for Sølen Ivo er godkjent av Miljødirektoratet og tiltaksplanen rulleres årlig. NIBIO utarbeider en skjøtelsplan for fire seterområder innenfor landskapsvernområdet og planen forventes ferdig før sommeren. Her vil det være forslag på ulike skjøtselstiltak.

Det er ikke bevilget midler til markering av 10 års jubileum, skoleprosjektet eller tematurer. Spesielt skuffende er det at skoleprosjektet som vi har gjennomført i flere år nå og som er meget godt mottatt lokalt, ikke er prioritert og oppgis å være utenfor postformålet. Styret ser det som spesielt viktig å kunne benytte noen midler årlig til å opprettholde formidling om verneverdiene og vår naturarv til skolene som vi allerede er godt gang med. I tillegg til at vi ønsker å gjennomføre årlige tematurer/dager med formidling av aktuelle tema for verneområdene med mål om å øke forståelsen og kunnskapet om vernet lokalt. For å få til noe av dette i sommer må det eventuelt tas noe av driftsbudsjettet til styret og forankre det i medvirkningsprosessen for arbeidet med besøksstrategi.

Kartlegging av slitasje på stier og oversikt fangstanlegg må ses i sammenheng med potten for besøksstrategi. Prosjektet «Gamle bilder» er nesten fullfinansiert og en evt. restsum ses i sammenheng med besøksstrategi.

Innhold (tekst, bilder) natursti er i hovedsak finansiert og det er også en del retningskilt som er finansiert. All skilting må være forankret i besøksstrategien og kan ikke fullføres før den planen er vedtatt. Hjemmesiden er også nesten fullfinansiert og det jobbes med den parallelt med besøksstrategien.

Vi har fortsatt tilgang på noen ferdselstellere og de bør settes opp også denne sommeren for å følge med på utviklingen.

Hovedtiltakene i sommer vil være skjøtselstiltak jf. skjøtelsplan for seterområdene, fjerne buskfuru, klapp over bekk og sjekke om all tagging er fjernet.

Bestilling av SNO ressurs

Verneområdeforvalter mener at bestillingen som ble gjort av SNO ressurs i desember 2020 bør gjennomføres som den foreligger.